

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1920 kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till dels lag om ändrad lydelse av 49 och 165 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse och dels lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. sistnämnda lag.

I en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 242, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till *dels lag om ändrad lydelse av 49 och 165 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse och dels lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. sistnämnda lag.*

Berörda förslag äro av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 49 och 165 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att 49 och 165 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

49 §.

Bankaktiebolags inlåning må, där bolagets egna fonder uppgå till högst fem miljoner kronor, allenast med det belopp, som motsvarar vad för bolagets räkning inestår hos annat inländskt bankbolag, överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Uppgå bankaktiebolags egna fonder till mera än fem miljoner kronor, må inlåning äga rum högst till belopp av tjugufem miljoner kronor ökat med nio gånger skillnaden mellan beloppet av bolagets egna fonder och fem miljoner kronor, dock att inlåningssumman icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder.

Bankaktiebolag vare skyldigt — — — — föreskrivet belopp.

Är bankaktiebolag — — — — bestämma.

165 §.

Solidariskt bankbolags inlåning må, där bolagets egna fonder uppgå till högst fem miljoner kronor, allenast med det belopp, som motsvarar vad för bolagets räkning inestår hos annat inländskt bankbolag, överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Uppgå solidariskt bankbolags egna fonder till mera än fem miljoner kronor, må inlåning äga rum högst till belopp av tjugufem miljoner kronor ökat med nio gånger skillnaden mellan beloppet av bolagets egna fonder och fem miljoner kronor, dock att inlåningssumman icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder.

Solidariskt bankbolag vare skyldigt — — — — föreskrivet belopp.

Är solidariskt bankbolag — — — — bestämma.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921.

Förslag

till

Lag

om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 januari 1921.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1920.

I åberopade statsrådsprotokollet över finansärenden för den 27 februari 1920 har föredragande departementschefen till en början lämnat en redogörelse för tillkomsten av gällande lagstiftning rörande förhållandet mellan banks inlåning och dess egna fonder. Av denna redogörelse framgår, bland annat, att i 1911 års banklag, i enlighet med vad 1907 års bankkommitté i ämnet föreslagit, bestämmelser intogos därom, att bankbolags inlåning ej finge överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Av redogörelsen framgår vidare, att 1917 års riksdag, på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, godkänt förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av de sålunda givna bestämmelserna, enligt vilket förslag samma bestämmelser icke skulle i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppginge till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1918, där ej Kungl. Maj:t dessförinnan annorledes förordnade.

I sin skrivelse med anmälan om beslutet erinrade riksdagen om, att inom lagrådet farhågor syntes hava förelegat för att den provisoriska lagen skulle kunna komma att sättas ur kraft så plötsligt, att bankerna icke erhöles tillräcklig tid på sig för avvecklingen. I anslutning härtill gjorde riksdagen det uttalandet, att enligt riksdagens mening Kungl. Maj:t icke

skulle underlåta att, därest den provisoriska lagen ansåges böra träda ur tillämpning, i tid vidtaga sådana åtgärder, att de befarade olägenheterna bleve undanröjda.

Den 15 maj 1917 utfärdades av Kungl. Maj:ts lag i ämnet (nr 199). Sedermera har den provisoriska lagstiftningens giltighetstid efter till riksdagen gjorda framställningar blivit förlängd, varje gång för ett år och senast genom lag den 28 februari 1919 (nr 75) till den 1 juli 1920.

När riksdagen i skrivelse den 18 februari 1919 anmälde, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts framställning om den ifrågavarande lagstiftningens fortbestånd till den 1 juli 1920, erinrade riksdagen tillika om 1917 års riksdags förut omförmälda uttalande samt framhöll, att då det finge anses vara önskvärt, att de genom kriget framkallade provisoriska bestämmelserna på olika områden, så snart ske kunde, avvecklades, riksdagen för sin del ansett det vara nödigt, att redan nu utredning verkställdes, huruvida en återgång till det i lagen bestämda förhållandet mellan bankernas inlåning och deras fonder kunde anses lämplig eller huruvida förändrade föreskrifter i detta avseende vore av behovet påkallade.

Bankoinspektionen har sedermera — efter hörande av *svenska bankföreningens styrelse* — inkommit med infordrat yttrande och förslag i ämnet, och har detta förslag, med några modifikationer, tillstyrkts av *1917 års bankkommitté*, som på grund av remiss avgivit utlåtande över detsamma.

I ärendet hava vidare *fullmäktige i riksbanken* yttrat sig och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot bankinspektionens förslag, modererat på sätt bankkommittén föreslagit.

För egen del anför departementschefen i frågan:

»Genom vad i ärendet förekommit torde en utvidgning av de större bankernas inlåningsrätt få anses vara väl motiverad. Ehuru skäl ingalunda saknas att, på sätt herrar fullmäktige i riksbanken ifrågasatt, låta anstå med den definitiva lösningen av förevarande fråga i avvaktan på den revision av 49 och 165 §§ banklagen i övrigt, vilken ur andra synpunkter kan befinnas önskvärd, synes mig dock lämpligheten bjuda att redan nu vidtaga åtgärder för en avveckling av det hittills rådande provisoriet genom meddelandet av bestående bestämmelser uti ifrågavarande ämne.

Jag finner mig fördenskull böra tillstyrka, att banklagens bestämmelser om bankernas inlåningsrätt ändras i överensstämmelse med 1917 års bankkommittés förslag. I fråga om rätten till inlåning skulle alltså bankerna komma att delas i två kategorier, banker med egna fonder på högst 5 miljoner kronor och banker, vilkas egna fonder uppgå till högre

Departements-
chefen.

belopp. Enligt ovannämnda provisoriska lagstiftning har visserligen dispens från den i banklagens 49 och 165 §§ fastslagna regeln fått åtnjutas jämväl av banker, vilkas egna fonder uppgått till jämnt 5 miljoner kronor. Denna olikhet mellan den provisoriska lagstiftningen och de av mig nu förordade bestämmelserna är emellertid praktiskt fullständigt betydelselös.

Av tillgängliga uppgifter över bankernas inlåning vid utgången av december månad 1919, varav en sammanställning torde få såsom bilaga fogas vid detta protokoll, har jag inhämtat, att allenast en bank ökat sin inlåning så betydligt, att densamma då överskred de gränser, vilka jag, enligt vad ovan sagts, anser böra lagfästas. Inom den åsyftade banken hava emellertid, efter vad jag från bank- och fondinspektionen erfarit, redan förberedande åtgärder vidtagits för en höjning av bankens egna fonder. För den händelse beträffande ytterligare någon bank ett överskridande av den av mig föreslagna inlåningsgränsen skulle inträffa, vill jag för säkerhets skull föreslå, att bankerna erhålla en ej alltför knapp tid på sig att ordna sig efter den nya lagstiftningen. Lämpligast synes mig detta kunna ske på det sätt, att de nya bestämmelserna icke träda i tillämpning förrän den 1 januari 1921, och att således den provisoriska lagstiftningen förlänges till sagda dag.»

Lagrådet har lämnat förslagen utan anmärkning.

Beträffande den i ärendet framlagda utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. På grund av vad i ärendet förekommit anser även utskottet en utvidgning av de större bankernas inlåningsrätt vara av omständigheterna betingad; och torde det få anses vara lämpligt, att bestående bestämmelser uti ifrågavarande ämne meddelas. Utskottet anser sig fördens skull böra tillstyrka, att banklagens bestämmelser om bankernas inlåningsrätt ändras i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag. De nya bestämmelserna torde emellertid, såsom i propositionen föreslås, icke böra träda i tillämpning förr än den 1 januari 1921 och den provisoriska lagstiftningen sålunda förlängas att gälla till nämnda dag.

Utskottet hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 20 april 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar Gustafsson, Wickman, Lindley, Öhngren, Östberg, Johansson i Friggeråker, Rosling och Bondesson samt

av andra kammaren: herrar Kristensson, Gustafsson i Örebro, Jonsson i Gumboda, Borg, Sommelius, Edbom, Jensen och Andersson i Stockholm.
